کشانەوە لەغەززە و خەونی پێکهاتنی دەولەتی فەلەستینی!

خەسرەو سایە
k.saya@ukonline.co.uk

کشانەوەی هێزەکانی ئیسرائیل لەناوچەی غەززە یەکێك لە گرنترین رووداوە سیاسییەکانی چەندرۆژی رابردووی رۆژهەلاتی ناوەراستە. بەدوای 35 سال لەداگیرکاری، سەرنجام دەولەتی ئیسرائل سیاسەتی دەستکیشانەوەی خۆی لەناوچەی غەززە وگیرانەوەی بۆسەر دەسەلاتی خۆجیی فەلەستینییەکانی بەریوەبرد. بەپێی نەخشەیەك کە حکومەتی شارۆن دەستی بۆبردووە نزیکەی 25 کەمپی دەستکرد کە زیاتر لە 9هەزار دانیشتووی هێنراوی ئیسرائیلیان لەخۆگرتووە هەلوەشاندۆتەوە وگواستراونەتەوە بۆ ناوچەکانیتر. لەبەرامبەر ئەم هەنگاوەی حکومەتی شارۆندا سەرەتا جۆرج بۆش و دواتریش وەزیری دەرەوەی بریتانیا، جاك سترۆ هەریەکەیان پیشوازی گەرمیان لەم هەنگاوە راگەیاند و بەریگایەك بۆ ئاشتی لەرۆژهەلاتی ناوەراستدا ناساندیان. لەلایەکی تریشەوە ولاتانی دەوروبەر لەوانە میسر و ئەردەن جگەلە دەربرینی رەزامەندی، ئەوەیان راگەیان کە ئامادەن بۆ پاراستنی ئەمنیەتی ئیسرائیل هێزەکانی خۆیان بۆ هاوکاری فەلەستنییەکان بنێرن و لەسەر هیلەکانی تەماس بەشێوەیەکی کاتی جیگیری بکەن. لەفەلەستینیشدا محمود عەباس سەرۆکی دەسەلاتی خۆجیی، ئەم رووداوەی بەهەنگاوێك بۆرزگاری تەواوی ناوچە داگیرکراوەکانی و پێکهینانی دەولەتی فەلەستینی لیکدایەوەو ریکخراوی حەماس وجیهادی ئیسلامیش وەك دەستکەوتیکی مقاوەمەت شادی بۆگیرا. بەلام بەپێچەوانەوە لەناوخۆی ئیسرائیلدا ئەم رووداوە بووەمایەی شەپۆلیك لەنارەزایەتی ئیسرائیلییەکان بەرووی حکومەتی شارۆندا کەحیزبی لیکۆد ودەستەو تاقمی راست و فاشیستی مەزهەبی تیایدا چالاکن.. ئایا ئەم رووداوە دەتوانی هەنگاوێك بیت بۆبەدیهاتنی خەونی فەلەستینییەکان لەپێکهینانی دەولەتیکی سەربەخۆ وگەرمبوونەوەی جاریکیتری پرۆسەی ئاشتی لەرۆژهەلاتی ناوەراستدا؟

کشانەوەی و چۆلکردنی کەمپەکان ئاکامی کام بارودۆخ:

دەستبردنی حکومەتی شارۆن بۆسیاسەتی کشانەوەی هێزەکانی لەناوچەی غەززە و چۆلکردنی ژمارەیەك لەکەمپەکان راستەوخۆ ئاکامی کۆمەلە فاکتۆریکە کە راستەوخۆ لەبارودۆخەکانی ئیستادا هاتونەتە پیشەوە. بارودۆخ لە لەعیراق و دریژەکیشانی جەنگ و نائارامییەك کە هێزەکانی ئەمریکای لەگیژاو و قەیرانیکی بیئاسۆدا راگرتووە، فاکتۆریکە کەتادیت فشارەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانانی لەرۆژئاوا لەسەر حکومەتی شارۆن بۆ ئالۆگۆر پیدانی رێەلی سیاسی وعەسکەری لەبەرامبەر فەلەستینییەکاندا توند دەکاتەوە. بەتایبەتی بەدوای رووخانی رژیمی بەعس وئامادەبوونی هێزەکانی ئەمریکا لەعیراق لەکاتیکدا کەهەنگاوەکانی پرۆژەی "نەخشەی ریگا" ناچنەپێشەوە راستەوخۆ رابەریتی ئەمریکا دەخاتە ژیر پرسیارەوە وتەوای سیاسەتەکانی لەئاست ناوچکەدا لەگەل تەنگانە بەرەورووداکاتەوە، حالەتیکی ئاواش بۆ ئەمریکا قابیلی قبول نییە وبەپیویست دەکاتە ئەوەی کەحکومەتی شارۆن ناچاربکات بەدەستبردن بۆکۆمەلە هەنگاویك کەبزواندنی بارودۆخەکان و پێکهینانی ئالوگۆریك لەسیاسەتی لیبکەویتەوە. لەپال ئەمەدا هەستکردنی دەولەتی ئیسرائیل بەگۆشەگیری لەسیاسەتی دەرەکیدا وبەتایبەتی لەبەرامبەر دەولەتانی رۆژئاوادا لەسەر دروستکردنی "دیواری جیاکردنەوەی ناوچەکان" وپێکیهنانی" زنجیرەی کەمپی نوی"، تادەگات بەدەستبردنی سیستماتیك بۆسیاسەتی کوشتن وتیرۆر و کاولکردن و دارمانی مال و شوینی فەلەستینییەکان و سەلماندنی هەموو ئەمانەش لەدادگای "لاهای"دا وەك کاریك کەپیچەوانەی یاسا نیودەولەتییەکانە، حکومەتی شارۆنی لەفەزایەکی گۆشەگیری دیبلۆماسیدا راگرتووە. بەلام ئەمانە بەتەنها هیشتا هەموو ئەو بارودۆخە ناخۆیننەوە کە حکومەتی ئیسرائیلی ناچار بەدەستبردن بەکشانەوەی هێزەکانی کردووە، فاکتۆریکیتر لەم نیوەدا بەئالوگۆرە نیوخۆییەکانی کۆمەلگای ئیسرائیل وکیشمەکیشی نیوان فەلەستینییەکان و حکومەتی شارۆن دەگەریتەوە. سیاسەتی 35 سالەی دەولەتی ئیسرائیل لەپیناو کۆنترۆلکردنی ناوچە داگیرکراوەکان و دابینکردنی ئەمنیەتیکی ئەکید لەسەر حسابی تەریك هیشتنەوەی لایەنە فەلەستینییەکان، نیشانەکانی بنبەست وبیئاکامی خۆی لەدەورەیەکدا هیناوەتە پیشەوە کەدەولەت ملی بۆقەیرانیکی ئابووری و کەمی سەرمایەناوە. هاوکات نیگەرانیەکانی حیزبی کارگەرانی ئیسرائیل لەسەر گرفتەکانی ئیستای دەولەتی ئیسرائیل و هینانەدی "پرۆسەی ئاشتی"، خەریکە حکومەتە ئیئیتلافییەکەی شارۆن لەبەردەم لیکترازان دادەنی. ئەمانە بۆ دەولەتیك کەبەردەوام حالەتی جەنگ و میلیتاریزمەکردن تیدەپەرینی، ناتوانی لەسەر سیاسەتیکی پایەدار ومسۆگەر هەنگاوەکانی رابگری.. نمونەی ئەم واقیعیەتە لەشاری غەززەدا بەرجەستەیە. شاریك کەدانیشتوانەکەی نزیکەی یەك ملیۆن و نیودەبی وبەخاتری چەند دەهەزاری یەك لەدانیشتوانی هێنراوی ئیسرائیلی کە یەك لەسەر پینجی خاکی شارەکەیان کۆنترۆلکردووە، تەواوی شاریان بەقیمەتی سەرمایەو

مەسروفاتیکی خەیالی بۆ خراوەتە ژێر چاودیرییەوە. چەك وتەقەمەنی، تەلەبەندکردن، سەدان نوقتەی چاودیری کردن وخالی پشکنین بە هەزاران سەرباز وتانکەوە، ئامرازی ئەلەکترۆنی وکامیرای چاودیریکردنی رۆژانە، تا هەزاران پۆلیسی ئەمنی و ناوخۆیی، ئەمانە هەموویان بەخاتری ئەمنیەتی بەردەوام بۆ ژمارەیەکی کەمی دانیشتوانی ئیسرائیلی، وپیکهینانی جەهەنەمیك کەهەرگیر ناتۆانری تەحمول بکری، بۆ زیاتر لەملیۆنیك و 300 هەزارکەس، دەکاتە کردەوەیەکی مەحال کەبتوانری لەسەردەمی قەیرانی ئابووری و دەولەتیکی گۆشەگیر لەسیاسەتی دەرکیدا دریژەی پیبدری. فاکتۆریکی تریش کەلەمنیوەدا خۆی زیاد دەکات بریتیيە لە زیادبوونی ریژەی دانیشتوانی فەلەستینی وچربوونەوەی لەچاو نفوزی دەولەتی ئیسرائیلدا، لەحالیکدا کەلەوپەری بیمافی وسەرکوت وبیدەرەتانیدا ژیان بەسەردەبەن فرسەتی ئەوەی داوەتە دەست هیزە فەلەستینییەکان کە بەردەوام مەنفەزەکانی کاری خۆتەقاندنەوەو پەلاماردان بدۆزنەوە و هەموو نەخشەیەکی ئەمنی ئیسرائیلییەکان لەگەل شکستدابەروە روبکەنەوە. بەم حالەوەیە کە لەسالی رابردوودا زیاتر لە 6000 هەزار رۆکیتی فەلەستینی خۆی کیشاوە بەو کەمپانەدا کە ئیسرائیلییەکان تیدا نیشتەجین و سەدان کردەوەی سەربازیش لەدژی هیزەسەربازییەکانی ئیسرائیل بەریوەبراوە.. ئەمانە هەموویان شاری غەززەیان بەیەکیك لەخالە لاوازەکانی حکومەتی شارۆن گۆریووە، کەلەمیژە بۆتە جیگای تیرامان وقسەوباسی نیو کیتلە سیاسییەکانی دەولەت.. بەلام دەستبەرداربووەنی غەززە بی مەرام وبی سیاسەتیکی ئیستراتیژی نییە.

سیاسەتی یەك لایەنە و ئیستراتیژی شارۆن:

سیاسەتی دەستکیشانەوە لەغەززە لەبنەرەتەوە پرۆژەی حیزبی کارگەرانی ئیسرائیل بوو کە شارۆن لەسالی 2001دا موخالەفەتی توندی لەبەرامبەردا دەربری و بەمهۆیەوە توانی دەورەی ئینتخابات بباتەوە وبەرەو گرتنی جلەوی دەسەلات هەلکشی. بەلام بۆچی شارۆن لەئیستادا تەسلیم بەگرتنی کیشانەوەی هیزەکانی خویی و چۆلکردنی غەززە بووە؟

مەرگی عەرەفات و گرتنی سەرۆکایەتی دەسەلاتی خۆجیی فەلەستینییەکان لەلایەن محمود عەبباسەوە، دەرگایەکی گەورەی لەبەردەم ئیستراتیژی حکومەتی شارۆندا کردەوە بۆخوقوتارکردن لەوبەلینانەی کەلەچوارچیوەی "نەخشەی ریگا"وپرۆسەی ئاشتی دا ئیمزای لیدابوو. ئیستا شارۆن یەك لایەنە وبەبی گەرانەوە بۆ دانوسان و پەیرەویکردن لەبەندەکانی "نەخشەی ریگا"، خەریکی چۆلکردنی غەززەیە. لەمبارەوە بریارنییە نە ریکەوتنیك و پرۆسەیەکی ئاشتی لەئارادابیت، وەنە بریاریاری پیکیهنانی دەولەتیك بۆفەلەستینییەکان لەگۆردابیت، تەنانەت بریارنییە ئەم هەنگاوە بیتە مایەی راگرتنی شەری فەلەستینییەکان ومقاوەمەتیك کەلەئارادایە. لەیەك وتەدا غەززەی ئیستا کەنارەکانی "سینا" نییە کەبەدوای گری بەستی "ریکەوتن نامەی سینا"ی نیوان میسر و ئیسرائیل چۆلکرابیت، بەلکو ئەمە هەنگاویکی سیاسی و یەکلایەنەیەی حکومەتی شارۆنە کەیەکیك لەگۆشە میحوەرییەکانی ئیستراتیژی ئەم دەورەیەی دەولەتی ئیسرائیلدا جیگای هەیە.

لەچەند سالی رابردوودا بەحوکمی واقعیەتەکانی پیشوو کەئاماژەمان پیدا غەززە بەناوچەیەکی فەرعی لەسیاسەتی ئیسرائیلدا گۆردراوە، چۆلکردنی غەززە لەباری تاکتیکییەوە بۆ حکومەتی شارۆن راگرتنی پشتیوانەی ئەمریکا وگەشانەوەی نفوزی سیاسی ئەوە لەوولاتانی ئەورپادا، تا حکومەتەکەی لەو گۆشەگیرییەی ئیستا دەربازبکا کەتیّی کەوتووە. لەلایەکیتریشەوە دەستبردن بۆکشانەوە لەناوچەی غەززە لەسەر بناغەی خۆقایمکردنی دەولەتی ئیسرائیلە لەناوچەکانی کەناری خۆرئاوای فەلەستیندا و بەهیزکردنی "پشتینەی سەوز"ی ئەمنی وناوچە ئەسلییەکانییەتی، کەراستەوخۆ کۆمەك دەکات بەرەهاکردنی حکومەتی شارۆن لەمەسرفات و سەرمایەیەکی جەنگی کەلەغەززەدا بەکاری بردووە. کاریکی ئاوا بەکردەوە پیکهینانی دەولەتی فەلەستینی ناوومکین دەکا. بەپیچەوانەی خەونی حەماس و ریکخراوی ئازادیخوازی فەلەستینەوە، چولکردنی غەززە بەچەقبەستنی نفوز و جیگیرکردنی چەندین کەمپی تازە و نیشتەجیکردنەوەی دانیشتوانی ئیسرائیلییە لە کەناری رۆژئاوا و رۆخی ئەردەندا، کەبەمەش دەلاقەیەکی سوکانی وعەسکەری لەبەردەم هەرپرۆژەیەکدا پیکدینی کەبتوانی ناوچەی فەلەستینییەکان پیکەوە گری بداتەوە ودەولەتیان لیپیکبهینی. کاریکی ئاواش چەند دەستکەوتی سیاسی وئەمنیەتی بۆ شارۆن و حکومەتەکەی دینیتە دی، یەکەمیان ئەوەی کە هیزەکانی خۆی لەناوچەکانی داگیرکراوەکانی نزیك بە"هیلی سەوز" بەهیزتر وبەتەکلیفەی کەمترەوە رادەگری و دووەمیش خودی چۆلکردنی غەززە کەبەتەبیعەت دەکەویتەدەست سەرۆکایەتی محمود عەبباسەوە ئەوفرسەتە دەدات بەشارۆن تالەژیر ناوی ئەمنیەتی ئیسرائیل و بنبرکردنی تیرۆریزمدا شەرت ومەجی خۆی بخاتەروو، لەوانە داواکردن بۆ چەك کردنی حەماس وبەشەردانی گروپە فەلەستینییەکان لەبەرامبەریەکدا. بەلام ئەمە هیشتا ناتوانی هەموو گۆشەکانی ئیستراتیژی هاتنە مەیدانی یەك لایەنەی حکومەتی شارۆن لەچۆلکردنی غەززەدا بەیان بەیان بکات، لایەنیکی ئەم سیاسەتە خودی پیکهاتی حکومەتی ئیستا و ئیئتیلافاتیکە کەشارۆن ناتوانی بەحسابیان نەهینی. نیگەرانی لەریزەکانی حکومەت و هەرەشەی چوونەدەرەوەی حیزبی کارگەرانی ئیسرائیل لەکابینەی شارۆن، تافشارەکانی خوارەوەی کۆمەلگا و داواکاری بۆ دەربازکردنی ژیانی خەلکی لەکوشتن و تیرۆر و هەلومەرجی دلەراوکیٚ، کەرۆژانە ئارامی

لەهەمووان بریوە، حکومەتی شارۆنی ناچارکردووە بەهەنگاویك بۆ خاوکردنەوەی بارگرژییەکانی ناوخۆ، بەتایبەتی کە هەلبژاردنەکانی داهاتوو بەریوەیە. لەم بارەوە شارۆن ئامادەیە دەستکیشانەوە لەناوچەیەکی فەرامشکراوی وەك "غەززە" بەخالیکی ئیستراتیژی خۆی بگۆری. ئیتستراتیژییەك بەبی ئەوەی هیچ خزمەتگوزارییەك بەفەلەستینییەکان پیشکەش بکا و یەکلایەنەش لەمیداندا گرەوی هەلبژاردنەکان لەئیسرائیلدا بباتەوە.

داهاتووی حکومەتی شارۆن:

بیگومان ئیستراتیژییەك کەشارۆن لەکشانەوەی غەززەدا بەدەستییەوە گرتووە، بەبی ریگری وبەربەرست ناتوانی بچیتە پیشەوە، سەرەکیترینی ئەو بەربەستانەی کەهەرەشە لەداهاتووی حکومەتی شارۆن وهاتنەوە سەرکاری دەکات، خودی کیشمەکیشەکانی نیوحیزبی لیکۆد و رەوتی سەرهەلدانی ناسیونالیزمی توندرەوی ئیسرائیلییە.

چۆلکردنی کەمپەکانی غەززە کەهاوکاتبوو لەگەل سەرهەلدانی شەپۆلیك لەنارەزایەتی و خۆپیشاندان و مانگرتن نەك هەرلەنیو دانیشتوانی کەمپە چۆلکراوەکان و خەلکی ئیسرائیلیدا، بەلکو لەنیوکابینەی حکومەت و دەزگاکانی دەولەتدا، ریگریەکی گەورەی رووبەرووی شارون کردۆتەوە. هەلکشان وپەرەگرتنی رەوتی فاشیستی و توندرەو ومیللی ومەزهەبی، لەنیو حیزبی لیکۆد و ئیسرائیلییەکاندا، کەناتانیاهۆی وەزیزری دارایی بەرەو دەست لەکار کیشانەوەبردووە، هەرەشەیەکی گەورەی لەبەردەم حکومەتی شارۆندا هیناوەتەپیشەوە. ئیستا ئیتر ئەوە فەلەستینییەکان نین کەلەبەرامبەر شارۆندان، بەلکو ئەوە راست وفاشیستەکانی ناو حیزبی لیکۆد خۆیەتی کەشارۆن رەهبەرییەکەی بەدەستەوەیە و خەریکە هەرەشەکانی خۆی توند دەکاتەوە. بناغە وریشەکانی ئەم دیاردەیە لەکوێدایە؟

چۆلکردنی ناوچەیەك کەدانیشتوانەکەی هەژارترین و بینەواترین کەسانیك پیکدینی کەلەخودی فەرهەنگی دەولەتی ئیسرائیلدا بەئینسانی پلە سیهەم و چوارەم بەحسابدیت، دانیشتوانیك کەلەریزی پیشەوەی قوربانییەکانی جەنگ و تیرۆر و کوشتاردا راوەستاون، دانیشتوانیك کە ریژەی نەخویندەواری و بیکاری تیایدا لەهەموو شوینیکیتر زیاترە وتەنانەت وەك کەسانی نامۆ بەشاریك خۆیان بنوینن چون دەتوانی ببیتە سەنتەری نارەزایەتی و هیزیك بۆ ناچارکردنی دەولەت؟ ئایا باشترنییە ئیسرائیلییەکانی نیو کەمپەکانی شاری غەززە بەچۆلکردنیان گولبارانی سەربازەکان بکەن تائەوەی یاخی بوون و مانگرتن رابگەیەنن؟ بەراستی حیکمەتی سەرهەلدانی ئەم دیاردەیە لەچییدایە؟!

وەلامیك بەم پرسیارنە هەر لیکۆلەرەوەیەکی بەویژدان دەباتەوە سەرئەوەی کەبلیی فەناتیزم و دەمارگیری ئاینی و قەومی کەخودی حیزبی لیکۆد و شارۆن بەرهەمیهنەروو رابەریەتی، تاکە سەرچاوەی دیاردەیەکی لەم بابەتەیە. ئیستا ئیتر رۆشنە کەئەو رەگەزپەرستی و ناسیونالیزمی توندرەو و ئەوفاشیستییە مەزهەبییەی کەلەبەرامبەر فەلەستینییەکاندا دروستکراو و پەری پیدار، ئیستا یەخەی حکومەتی شارۆنی گرتۆتەوە..

بەپیچەوانەوە هەنگاوی چۆلکردنی غەززە ناتوانی بۆهیچ لایەك ئاشتی و ئارامی بهینی، بەتایبەتی کەهیشتا فاکتۆری ئەوە لەگۆردایە کەنەك هەر چارەنوسی حکومەتی شارۆن بەلکو ژیان و ئەمنیەتی ناوچەکە بەدەست راست و فاشیزمی قەومی و مەزهەبییەوە چ ئیسرائیل و چ ناوچەکە بەخوین وپیکدادانیکی گەورەدا بکیشی. پریشکەکانی ئەم داهاتووە هەرئیستا لە کیشمەکیشەکانی نیوخۆی حیزبی لیکۆد و هەنگاوەکانی ناتانیاهۆدا بەرجەستەیە.

دەولەتی فەلەستینی پرۆژەیەکی ناتەواو:

پیکهاتنی دەولەتی فەلەستینی، پرۆژەیەکی ناتەواو وجیماوە. بەپیچەوانەی تەبلیغاتی رۆمانسانەی ریکخراوی رزگاری خوازی فەلەستین و هات و هاواری پۆپۆلیستی وگیرانی شادی، گروپەکانی حەماس وجیهادی ئیسلامی یەوە، چۆلکردنی غەززە نەك بەقازانجی خەونیك نییە کەفەلەستینییەکان بەچارەسەری کیشەی خۆیانی دەزانن، بەلکو راپیچدانی پەیوەندی نیوان فەلەستینییەکان و حکومەتی ئیسرائیل و گشت ناوچەکەیە بۆدەوەرەیەکی تازە لەجەنگ و کیشمەکیشی خویناوی کەهیچ ئاسۆیەکی لەبەرنییە. بریارنییە هەردوای 35 سال ئیسرائیل پارەچە زەوییەك بۆفەلەستینییەکان بگیریتەوە، ئەویش بەوحالەوە کە ناوچەیەکی تر لەنیو چەقبەستنی سەرباز وتانگ و کەمپەکاندا رابگری. بریارنییە چارەنوسی خەلکی فەلەستینی کەرۆژانە لەنیو دەریای کوشتن و گەمارودان و کاولکاری و ریگەبەستن و دیواردروستکردن و ژیرپینانی هەموو ماف و ئازادییەکدا، رابگیری و بەچۆلکردنی پینج یەکی خاکی شاریك داهاتووی بنەخشیندریت.. سیاسەتیکی ئاوا زۆرتر فریاگوزاری شارۆن و بۆرژوازی و راستی کۆمەلگای ئیسرائیلیە، کە ئەمریکاو ئەوروپاش لەسەر خوانی دانیشتوون.

خەلکی فەلەستین و ئاشتی لەرۆژ هەلاتی ناوەراست دەبی لەم بازنەیە وکایەی حکومەتی شارۆن و فاشیزمی مەزهەبی وقەومی ئیسرائیل و ئەمریکاو دەولەتانی رۆژ ئاوا بیتەدەری. ئەوە بەرەی ئازادیخواز و ئینسان دۆست و سکۆلاری نیو کۆمەلگای ئیسرائیلە کەبەپلەی یەکەم

بۆبەدیهنانی ئارامی کۆمەلایەتی بینە مەیدانەوە و چارەنوسی فەلەستین و خەلکی ناوچەکە لەگەمەی شارۆن وبۆرژوازی ئیسرائیل دەرکیشن. بریاردان لەسەر دەولەتیکی فەلەستینی کەماف و ئیختیاراتی یەکسانی لەگەل دەولەتانی ناوچەکەدا هەبی، تەنها ریگای کوژاندنەوەی ئاگریکە کەسەریکی بەدەست ئیسلامی سیاسی و ناسیونالیزمی فەلەستنییەوەیەو سەرەکەی تریشی لەدەست شارۆن و لیکوّد و فاشیزمی قەومی و مەزهەبیئیسرائیل دایە.

2005/8/24